

EEN FAIR TRADE REIS

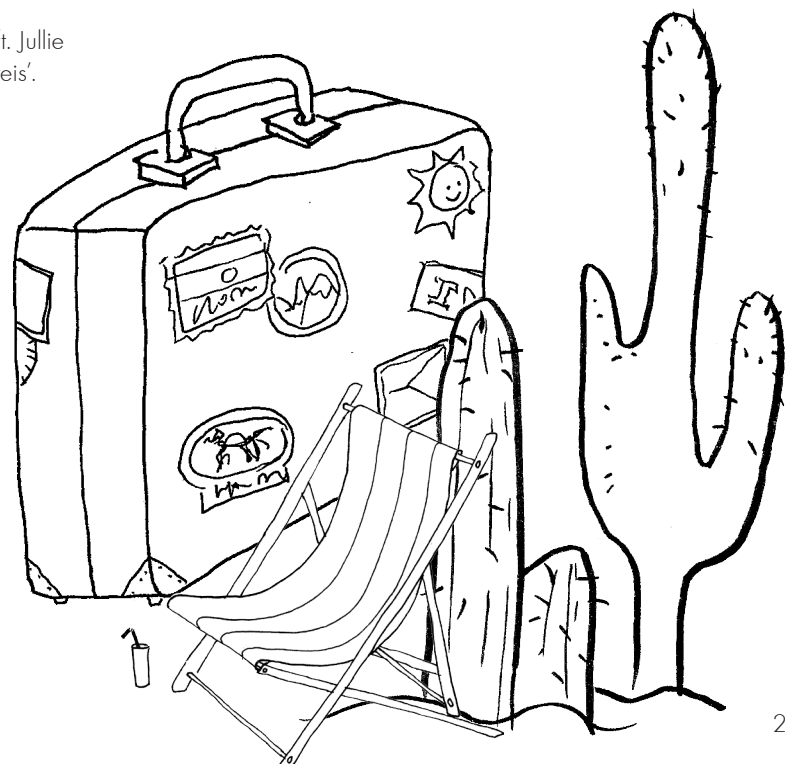
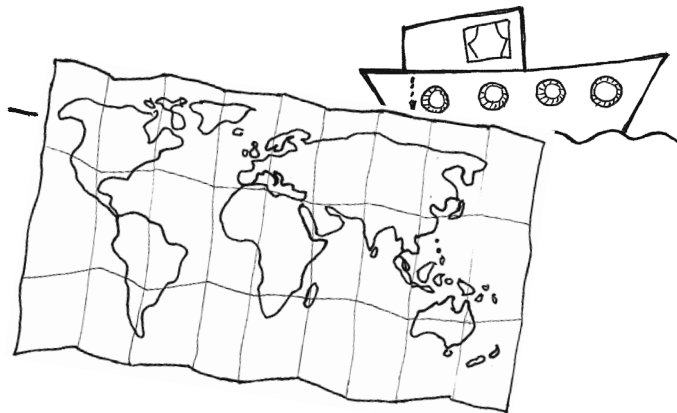

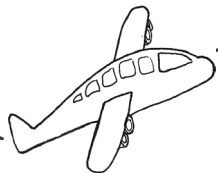
EEN RONDREIS LANGS VERRE LANDEN

Mijn nichtje Lucy maakt verre reizen. Lucy vindt het interessant hoe andere mensen leven. Lucy is designer (ontwerpster). Ze is eerlijk en super nieuwsgierig, wil alles weten, onderzoeken en ontdekken. Maar ze vindt vooral dat je kennis en rijkdom over de hele wereld eerlijk moet delen.

Lucy vertelt het liefst met haar atlas op schoot en wijst waar ze allemaal geweest is. Ze vertelt over Indonesië waar ze Toean Warsa ontmoette met zijn leerling houtbewerkers. Lucy was in Nepal, waar ze ontdekte dat je met papier heel bijzondere dingen kunt maken. Daar ging ze op bezoek bij Shristi. Die liet haar zien hoe je mandjes maakt. Aan de andere kant van de Stille Oceaan (ook wel de Grote Oceaan genoemd) ging Lucy op zoek naar de Maya's, een oud indianenvolk dat woont in Guatemala en Mexico. Ze wilde weten hoe die leven en wat die maken. En toen? Nee ze ging niet naar huis. Lucy vond het pas een echte wereldreis als ze ook door de woestijn had getrokken en dus sloot ze haar reis af in Afrika! Ze had namelijk gehoord dat daar weer andere interessante producten gemaakt worden.

Ik ga jullie nu niet verklappen wat ze allemaal gezien, onderzocht en ontdekt heeft. Jullie mogen zelf op ontdekkingsreis. Maak de koffer maar open en ga zelf op 'wereldreis'.

BALI

DE WERKPLAATS VAN MENEER WARSA

Jullie wereldreis begint in Indonesië.

A Neem de atlas en zoek Indonesië op.

Bali is één van de eilanden die samen Indonesië vormen. Kun je Bali ook vinden?

B Op de laatste pagina van dit paspoort vind je een wereldkaart.

Zet een pijltje bij Bali.

C Kun je nog vier andere eilanden in de buurt van Bali vinden?

Schrijf ze hieronder op.

.....

.....

.....

.....

Bali staat bekend om zijn houtbewerkers. Vakmensen die van generatie op generatie volgens de tradities beelden maken.

In Mas een dorpje op Bali woont de familie Warsa. Zij maken boeddha's en yogi's. Op het filmpje zie je hoe de Boeddha gemaakt wordt.

Meneer Warsa is een echte leermeester. De mensen die bij de familie Warsa werken leren eerst om de grote vorm uit het houtblok te halen. Naarmate een leerling -houtbewerker vaardiger wordt met het gereedschap, mag die steeds moeilijker delen van de beelden bewerken. En worden de beitels die daarvoor gebruikt worden steeds smaller en kleiner.

Ga in de prezie naar Bali en bekijk het filmpje.

Je zag in het filmpje de werkplaats van meneer Warsa. Daar maken ze Boeddha's en Yogi's.

D Van welk materiaal worden ze gemaakt?

- ☐ klei
- ☐ hout
- ☐ metaal
- ☐ steen

E Met welk gereedschap werken de mensen in de werkplaats van de familie Warsa?

.....

F In de koffer zit een beeldje wat ook in die werkplaats wordt gemaakt. Bekijk de Yogi eens goed. Wat laat de houding van de Yogi volgens jou zien?

.....

.....

.....

G Vind je de Yogi bijzonder? Waarom vind je dat?

.....

.....

.....

H Houtbewerken is in Bali een ambacht. Denk je dat er in Nederland mensen zijn die het ambacht houtbewerker hebben?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Dat beroep is bij ons zeldzaam

I Zou jij houtbewerker willen worden? Waarom?

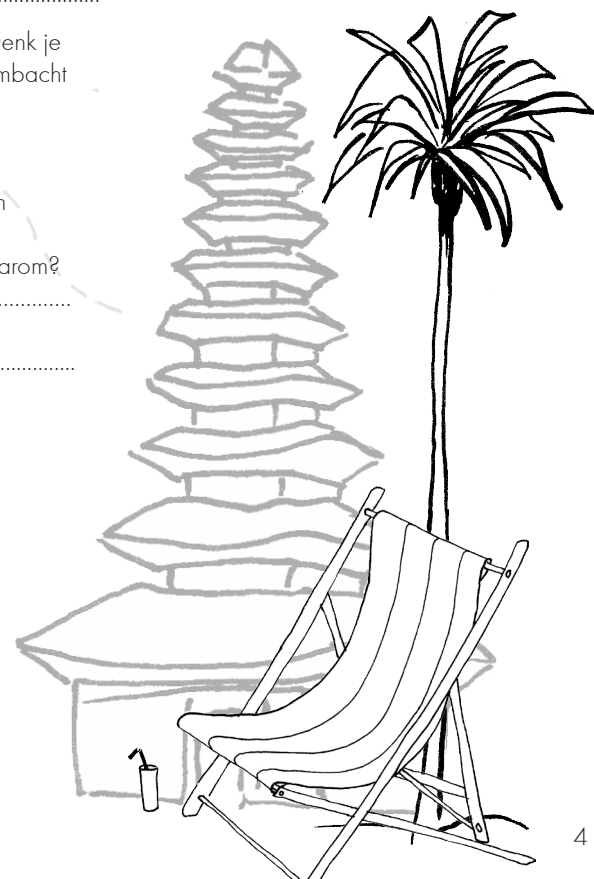
.....

.....

Ooit was er een man die zich erg schaamde voor de mens, zoals die omgaat met het milieu; voor het geweld en de onvrede in onze wereld. Daarom besloot hij zijn leven in meditatie door te brengen. Door te mediteren heeft hij het geluk in zichzelf ontdekt.

De Yogiman of Orang Malu wordt gemaakt in Indonesië en stelt een mediterend persoon voor. Van de Yogi wordt gezegd dat hij al het kwade buiten houdt als je hem met het hoofd naar de deur plaatst. Ook zouden verlegen mensen minder verlegen worden door elke dag even de rug van de Yogiman aan te raken.

NEPAL

EEN EERLIJK LOON

Vanuit Indonesië gaan we naar Nepal

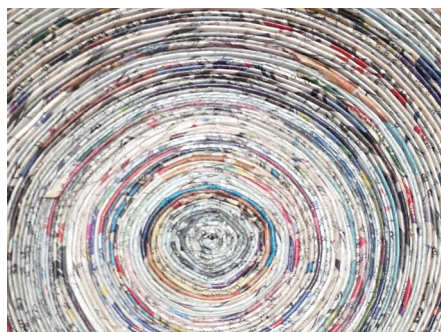

A Kijk in de atlas waar Nepal ligt.
Kleur op jouw wereldkaart Nepal geel.

In Nepal kunnen ze heel goed met de hand mooie producten maken.

B Weet je wat je ziet op deze foto?

- o Deel van een rieten mand
- o Deel van een papieren mand
- o Deel van een tafelkleed

In de koffer zitten verschillende materialen.

C Zoek het materiaal wat het beste past bij de foto.
Wat is dat?

.....

Ook in Nederland bewaren we vaak van alles om later iets van te maken.

D Kun je vier materialen noemen waar je hier in Nederland iets van zou maken?

.....
.....
.....
.....

Ga in de prezie naar Nepal en bekijk het filmpje. Je ziet dan hoe de mandjes gemaakt worden.

In de koffer zitten verschillende producten.
Kijk of er ook een product in zit dat in Nepal gemaakt is.

Shristi woont in Nepal. Zij maakt mandjes zoals je op de film zag.

E Is het veel werk om zo'n mandje te maken?

Hoe lang zou jij erover doen om zo'n mandje te maken?

.....

F Zou het in Nederland je beroep kunnen zijn, mandenmaker?

En waarom denk je dat?

.....
.....
.....

WIST JE DAT

de vertaling van 'Fair trade' in het Nederlands 'eerlijke handel' is?

Als iedereen in de wereld eerlijk handelt kan iedereen in de wereld genoeg geld verdienen voor de dagelijkse dingen zoals eten, wonen, leren, de dokter enz.

LAND

EERLIJK LOON
IN € PER DAG

Nederland	70,37
Argentinië	10,90
Bangladesh	2,55
Burkina Faso	2,47
Cambodja	3,11
Guatemala	9,47
Indonesië	8,29
Kenya	7,55
Malawi	0,45
Mali	2,18
Mexico	3,75
Nepal	2,83
Tunesië	8,62

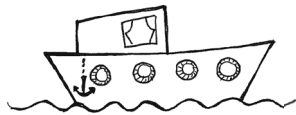
In Nepal betaal je met Nepalese Rupee (NPR). Je hebt 312 NPR nodig per dag om van te leven in Nepal (= €2,83). Een eerlijk loon is daar dus minimaal €2,83 per dag.

Shristi wil 480 NPR per dag verdienen (is €4,00). Shristi kan de mandjes voor 40 NPR per stuk verkopen.

G Hoeveel mandjes moet Shristi dan elke dag maken en verkopen?

H Vertel hoe je dat hebt uitgerekend.

.....
.....
.....
.....

GUATEMALA

OUDE CULTUREN EN TECHNIEKEN

Vanuit Nepal vertrekken we naar Mexico en Guatemala

- A** Weet je in welk deel van de wereld deze landen liggen? Zoek ze op in de Atlas
- o In Afrika
 - o In Midden-Amerika
 - o In Zuidoost Azië

- B** Geef Mexico een paarse kleur en Guatemala een groen kleur op je wereldkaart.

WIST JE DAT

Guatemala is het land van de Maya's. De eerste sporen van de Maya beschaving in Guatemala zijn 4000 - 6000 jaar oud. Nog ongeveer 50% van de bevolking stamt direct af van deze inheemse Maya volken. Er zijn 22 verschillende Maya stammen en talen. Elke Maya stam heeft zijn eigen taal, gebruiken en tradities. Dat zie je als je door Guatemala en Mexico reist. De kleding is kleurig. Aan de kleding van de Maya kun je zien uit welke regio iemand komt. Elke stam heeft zijn eigen motieven in het weef en borduurwerk en ook de kleuren verschillen. Tegelijkertijd delen de Maya's een gezamenlijke geschiedenis en cultuur op het gebied van religie, dans, muziek, kunst en vakmanschap.

Lucy zag op haar reis door Mexico en Guatemala verschillende Maya stammen.

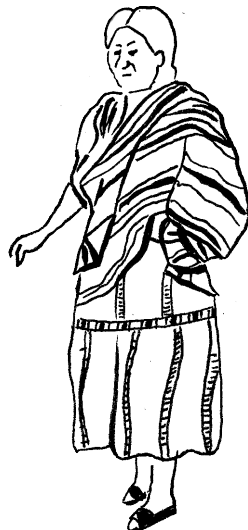
- C** Weet jij hoeveel verschillende Maya stammen er zijn?

D De oude Maya beschaving is verdwenen. Maar er zijn nog wel afstammelingen. Hoeveel % van de bevolking in Guatemala stamt af van de Maya's?

- o 25 %
- o 50%
- o 75%

E Waaraan kun je zien dat er veel verschillende stammen zijn als je door Guatemala reist?

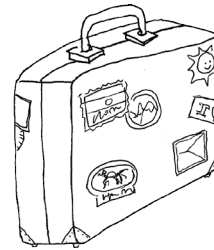
.....

F Wat is één van de kenmerken van fair trade?

- o de producten die verkocht worden zijn gezond
- o de mensen die de producten maken krijgen een eerlijke beloning
- o het bedrijf wat de producten verkoopt kan er veel geld mee verdienen

Simbolica is een bedrijf dat producten in Midden Amerika bestelt en laat maken. Vervolgens verkopen ze het aan winkels in Nederland. Dit doen ze allemaal fair trade. Simbolica is een fair trade importeur.

In de koffer zitten stressballetjes en hacky sacks. Ze zijn gemaakt door de Maya. *Felle, vrolijke kleuren, dat vinden ze in Nederland vast mooi,* dacht de importeur.

G Welke ballen denk je dat het best verkopen in Nederland?

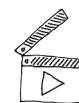
- o Stressballetjes in de traditionele kleuren van de Maya
- o Zwart witte 'hacky sacks'
- o Anders namelijk:

H Weet je welke techniek de Maya's gebruikt hebben om de ballen te maken?

- o haken
- o weven
- o breien

I Heb jij wel eens iets geweven, gebreid of gehaakt?

Wil je meer weten over de oude verdwenen maya cultuur kijk dan het filmpje over de Maya in de prezie bij Guatemala

GUATEMALA

FAIR TRADE EN DESIGN

De vrouwen kunnen prachtig handwerken, maar ook de mannen zijn bedreven vaklui. Lucy ging op bezoek in een werkplaats in Guatemala. Ze maken daar prachtig glaswerk. Op de foto hiernaast zie je een voorbeeld van vazen die ze daar maken. De vazen zijn ontworpen door een Nederlandse ontwerper. Ze worden gemaakt van oud glaswerk.

Er zijn verschillende organisaties in Nederland die Nederlandse ontwerpers in contact brengen met mensen in de arme landen. De ontwerper kijkt daar eens goed rond: Wat kunnen de mensen daar goed, welke technieken gebruiken ze? Welke materialen hebben ze er veel? Welk product kan ik ontwerpen met deze technieken en materialen? Zouden ze dat product ook graag in Nederland (of een ander welvarend land) willen kopen? Dat zijn allemaal vragen waar de ontwerper antwoord op probeert te krijgen. Zodat er uiteindelijk een product gemaakt wordt door de mensen in het arme gebied, wat vervolgens verkocht wordt in Nederland. Allemaal fair trade natuurlijk.

A Denk je dat deze werkplaats het fijn vindt dat ze kunnen samenwerken met een Nederlandse designer? Waarom denk je dat?

.....

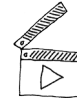
.....

.....

.....

- B** Waarom zou de ontwerpster voor dit materiaal gekozen hebben?
- ☐ o ze hebben het heel veel
 - ☐ o ze vond het een mooi materiaal
 - ☐ o een ander materiaal zou veel duurder zijn
 - ☐ o alle drie de redenen

Bekijk de filmpjes van het glasblazen in Guatemala en de glasfabriek in Nederland. Je kunt ze in de prezie vinden in de buurt van Guatemala.

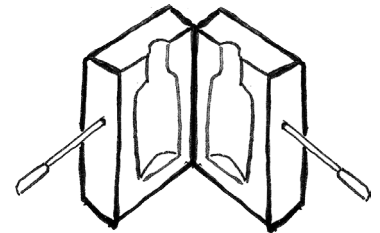
- C** Op de filmpjes zag je dat het hete glas in een mal geblazen werd, terwijl het rond draait. Denk je dat je op deze manier makkelijk twee precies dezelfde voorwerpen kunt maken? Waarom denk je dat?

.....

.....

.....

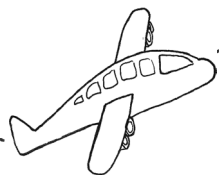
.....

- D** Waarom zou de ontwerpster voor deze techniek gekozen hebben?
- ☐ o Ze kwam erachter dat veel mensen in het dorpje goed kunnen glasblazen
 - ☐ o Ze wilde heel graag eens iets van glas maken
 - ☐ o Ze wilde de mensen in het dorpje een nieuwe techniek leren

- E** Hoewel sommige vazen heel erg op elkaar lijken, zullen ze toch niet altijd hetzelfde zijn. Hoe komt dat denk je?
- ☐ o het is gemaakt van oud glas
 - ☐ o ze worden niet door robots gemaakt.
 - ☐ o allebei

MALI & BURKINO FASO

GEBRUIKEN WAT ER IS

Vanuit Guatemala gaan we naar Mali en Burkino Faso

A Weet je waar Mali ligt? Zoek het op in de atlas. Je mag Mali roodkleuren op de wereldkaart. Zoek ook op waar Burkina Faso ligt, kleur het ook rood.

B Liggen Mali en Burkina Faso ten noorden of ten zuiden van de evenaar?

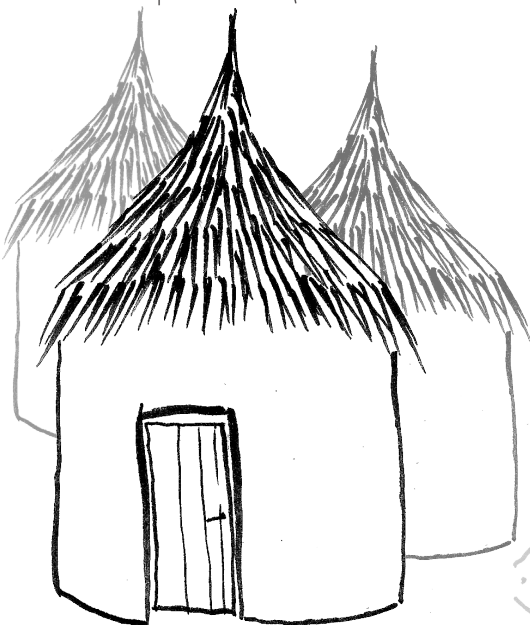
C Liggen Mali en Burkina Faso dichterbij de evenaar dan Nederland?

- ☐ Ja
- ☐ nee

D Welk klimaat hebben ze in Mali en in Burkina Faso?

- ☐ Een landklimaat ('s winters koud en zomers warm)
- ☐ Een woestijnklimaat (overdag warm en 's nachts koel, heel droog, weinig regen)
- ☐ Een zeeklimaat (veel regen en nooit echt heel koud)
- ☐ Een subtropisch klimaat (zomers en 's winters veel zon, altijd een aangename temperatuur)

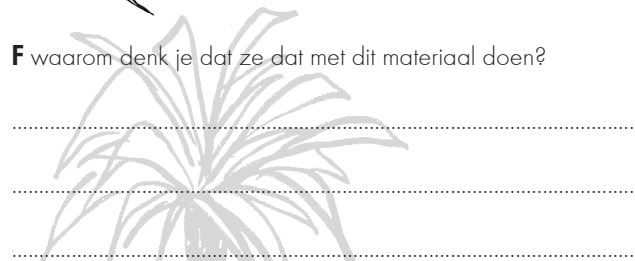
Op deze foto zie je een workshop. Hier wordt gewerkt met een techniek die in West-Afrika veel gebruikt wordt ook in Mali.

E Waarmee schilderen deze kinderen in de workshop denk je?

- ☐ Met verf gemaakt van gemalen hennep
- ☐ Met modder
- ☐ Met een mengsel van gestampt en geweekt gras
- ☐ Met verf gemaakt van afval van koffieplanten

F waarom denk je dat ze dat met dit materiaal doen?

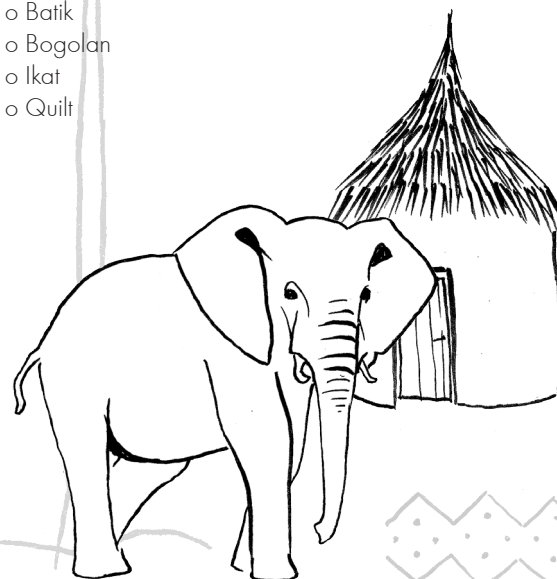

In de koffer zit ook een tas die op deze manier beschilderd is. Bekijk het filmpje in de prezie bij Mali. Je ziet hoe deze tassen beschilderd worden.

G In Mali en Burkina Faso maken ze vooral mooie doeken die zo gemaakt worden.

Weet je hoe een product gemaakt met deze techniek heet?

- ☐ Batik
- ☐ Bogolan
- ☐ Ikat
- ☐ Quilt

De Dogon is het bekendste volk van Mali. De invloed van de islam en het christendom is heel klein zodat de Dogon nog steeds hun traditionele animistische levensstijl hebben kunnen behouden. Het zijn akkerbouwers en ze verbouwen o.a. gierst, sorghum, tomaten en uien. De uien worden gedroogd en daarna verhandeld, de andere producten zijn voor eigen gebruik. De Dogon-gemeenschap is hiërarchisch verdeeld in een aantal maatschappelijke groepen. De belangrijkste groep zijn de landbouwers en daarna komen de smeden, de wevers en de leerbewerkers.

MALI & BURKINO FASO

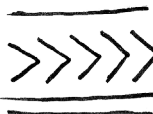
TRADITIONELE DECORATIE

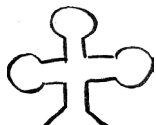
Rijkdom en luxe
Dit symbool stelt een ingedrukt kussen voor. Het betekent dat je zo rijk bent dat je niet hoeft te werken, maar lekker mag luieren.

Bedden van bamboe en gerst.
In Afrika was het vroeger heel gewoon dat een man meerdere vrouwen had. De vrouw die dit symbool op haar kleding schildert wil daarmee zeggen: ik ben de belangrijkste vrouw.

Boerensikkel
Een sikkel is voor een Afrikaanse boer heel belangrijk gereedschap. De boer kan daarmee zijn land bewerken.

Kalabas bloemen
Dit symbool betekent voorspoed en een vruchtbare toekomst.

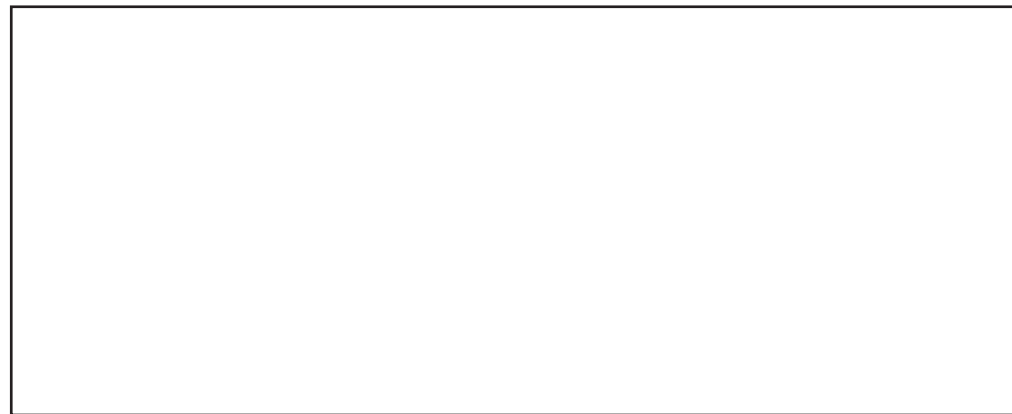
Heldhaftig en onbevreesd
Het symbool lijkt op de riem van een Afrikaanse strijder. Die riem droeg een Afrikaan die zijn volk ging verdedigen in een oorlog. Het symbool betekent: niet bang maar stoer.

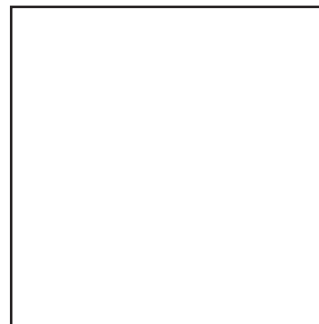
De elleboog van Iguana
Het symbool staat voor geluk. Een Iguana helpt iemand om water te vinden.
En water is heel belangrijk.

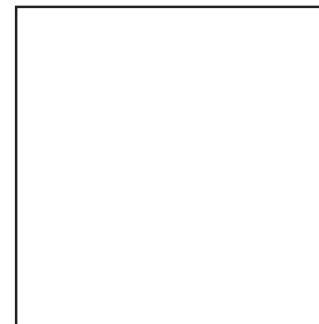
H Op de tas zie je verschillende tekens en symbolen staan. Dat zijn trationele tekens met een betekenis. Hiernaast zie je er een aantal uitgelegd. Hebben we in Nederland ook traditionele tekens of symbolen? Kun je er drie hieronder tekenen?

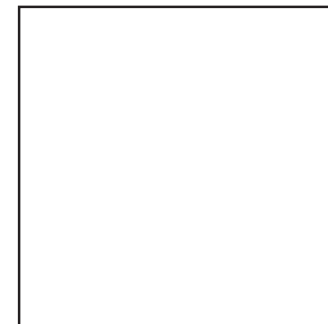
I Het handige van tekens en symbolen is dat we zonder te praten toch weten wat er bedoeld wordt. Waar zou jij graag een symbool voor willen hebben? En hoe ziet deze er dan uit?

Dit symbool heet:

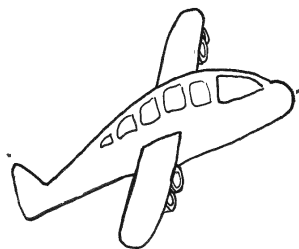

Dit symbool heet:

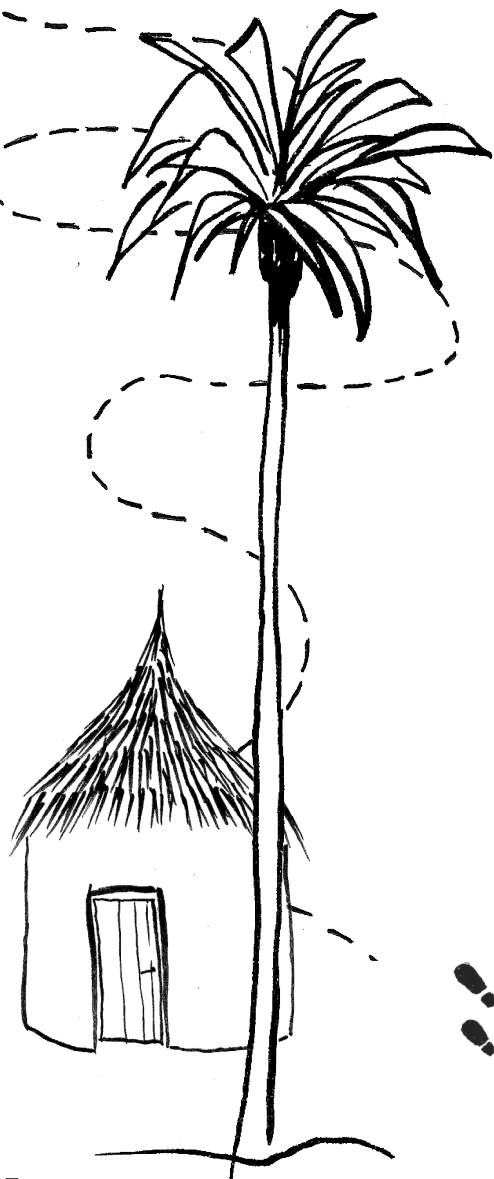
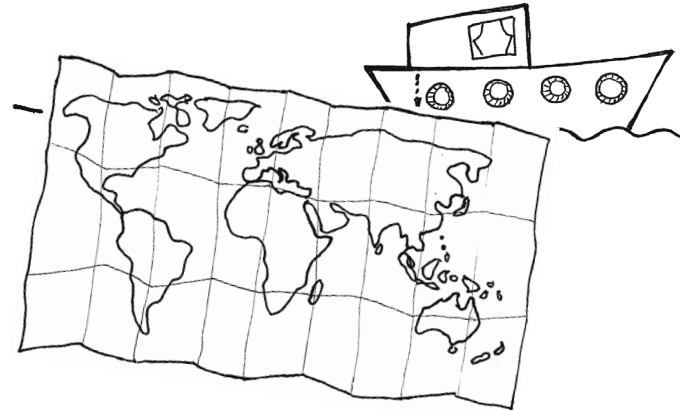
Dit symbool heet:

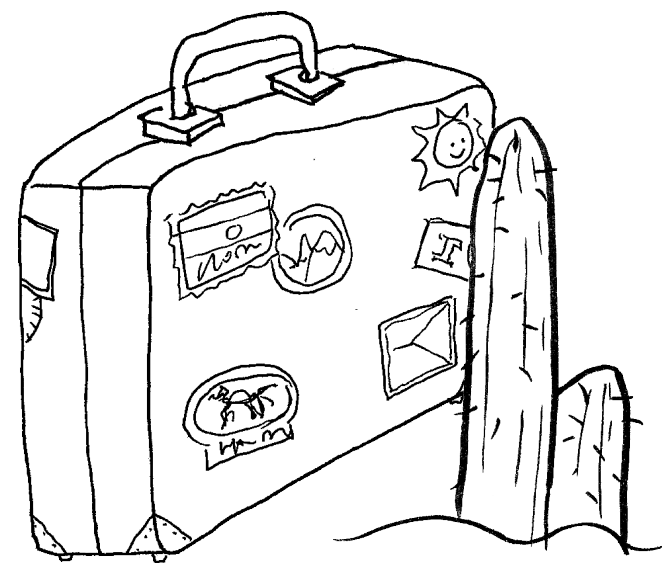

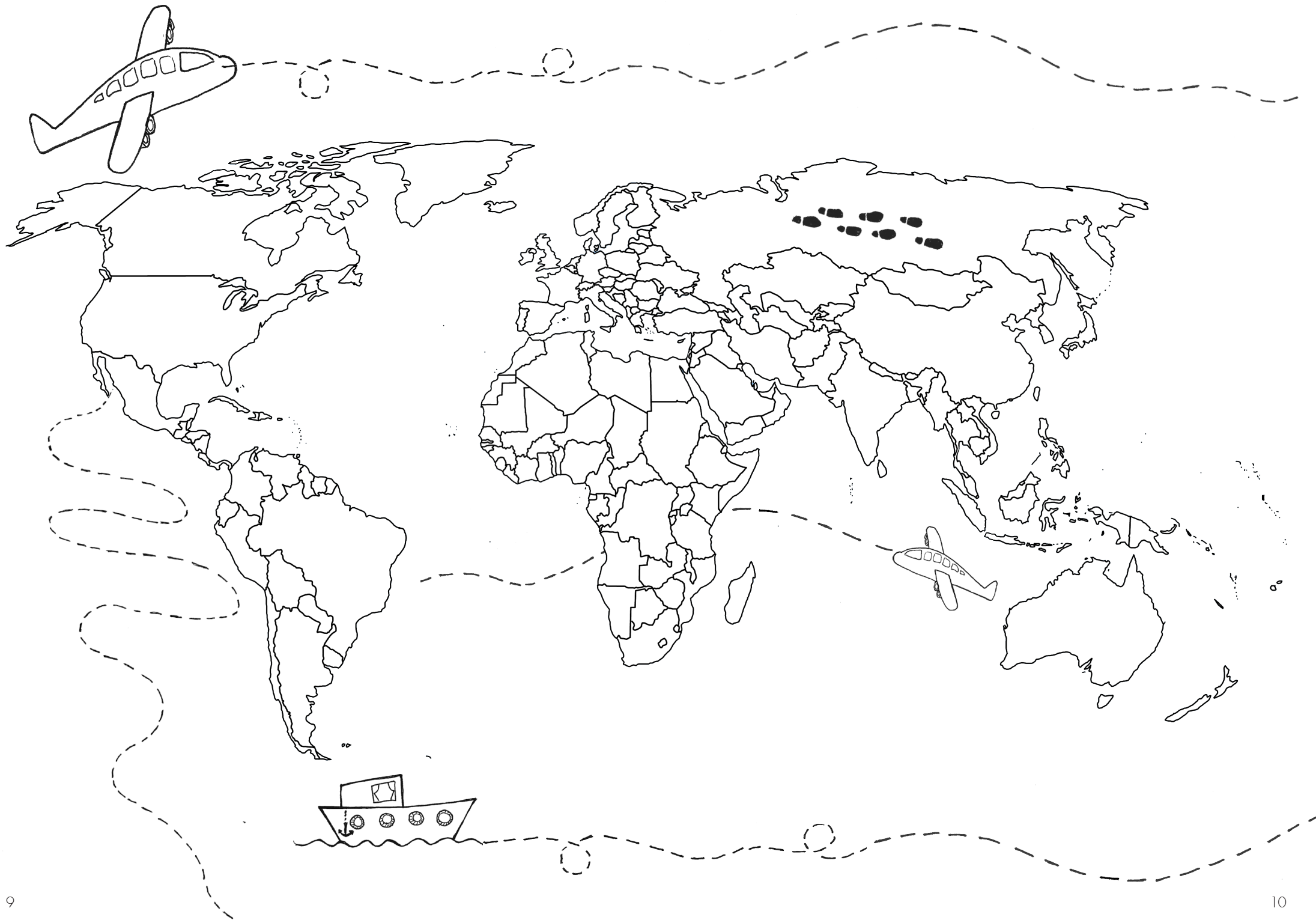
TERUG NAAR NEDERLAND

ZELF ONTWERPEN

Vanuit Mali vliegen we terug naar Nederland. In de vluchthaven is het vaak lang wachten. Je hebt veel inspiratie opgedaan op je reis. Als je tijd over hebt mag jij voor deze tas de decoratie ontwerpen.

COLOFON

Auteur Fairtrade reis	Marianne Kemps (stichting Fair Trade Eindhoven)
Auteur Designlab	Florike Martens (Vorm van Florike)
Vormgeving	Florike Martens
Eindredactie	Marianne Kemps
Met dank aan	Madeleine Ladan (Basisschool Karel de Grote)

Mede mogelijk gemaakt door gemeente Eindhoven

stichting fair trade eindhoven

Wereldwinkel | Hoogstraat 275 | 5654 NA Eindhoven

Informatie over fair trade, educatief materiaal voor leerlingen, workshops voor leerkrachten en veel meer vindt u op onze website www.wereldwinkleindhoven.nl
info@wereldwinkleindhoven.nl